

1. Мокляк О. І. Афектоніми як об'єкт лінгвістичних досліджень. *Вчені записки ТНУ ім. В. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2021. Т. 32 (71), № 4, ч. 2. С. 45–50.
2. Руда Н. В. Категорія демінутивності: аспекти та перспективи досліджень. *Studia Linguistica*. 2013. Вип. 7. С. 384–388.
3. Семеренко Г. В. Історія суфіксального творення іменників із демінутивним і гіпокористичним значеннями в українській мові: монографія. Київ: ІУМ НАНУ; НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2020. 379 с.
4. Bańko Mirosław, Zygmunt Agnieszka. *Czułe słowa*. Warszawa: PWN, 2011. 150 s.

Оксана Дмитришин,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка;
Науковий керівник – доктор філософії, доцент
Наталя Матвеева

ВІЙСЬКОВИЙ СЛЕНГ ЯК МАРКЕР НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Мова – це не лише засіб комунікації, а насамперед духовний код нації, її пам'ять, спосіб мислення та відчуття світу. У період війни, коли суспільство переживає глибокі потрясіння, мова реагує першою – вона не просто описує реальність, а формує її, стає інструментом осмислення, виживання і самозахисту. Одним із найяскравіших лінгвістичних феноменів сучасності є український військовий сленг, який за короткий час перетворився на справжній мовний маркер національної самоідентифікації.

Повномасштабна російсько-українська війна 2022 року активізувала потужні мовотворчі процеси. У соціальних мережах, а також серед військових, волонтерів і цивільних з'являється безліч нових слів, виразів, жартів. Вони миттєво входять у мовний обіг і стають символами часу. Так формується новий пласт народної мови – мова спротиву, що об'єднує суспільство, підкреслює його стійкість і самобутність.

Дослідження військового сленгу в сучасному українському суспільстві є надзвичайно актуальним з кількох причин.

- По-перше, цей пласт лексики виникає в умовах глибоких соціальних трансформацій, відображаючи нову реальність війни, героїзму, болю та єдності.
- По-друге, військовий сленг став важливим індикатором мовної самоідентифікації українців – він допомагає виразити спільний досвід, національну свідомість і культурну стійкість.
- По-третє, швидкість поширення таких слів у масовій комунікації свідчить про їхню здатність переходити з військового

середовища до цивільного, впливаючи на розвиток сучасної української мови.

Крім того, актуальність теми зумовлена потребою наукової фіксації мовних процесів воєнного часу, щоб зберегти їх для історії й дослідити, як через мову суспільство конструює власну ідентичність.

Метою роботи є виявлення та аналіз особливостей українського військового сленгу як чинника формування й вираження національної ідентичності в сучасному суспільстві, а також з'ясування його лінгвістичних, соціальних і культурних функцій у процесі мовної самоідентифікації українців у період війни.

Для досягнення цієї мети було виконано такі завдання:

- Проаналізовано джерела формування українського військового сленгу.
- З'ясовано роль військового сленгу у формуванні національної ідентичності, зокрема його вплив на мовну свідомість, світогляд і колективну пам'ять українців.
- Встановлено тенденції поширення військового сленгу в цивільному мовленні та медіадискурсі, а також охарактеризовано його вплив на розвиток сучасної української мови.

Військовий сленг – це мова, яка використовується лише в окремих соціальних групах для створення спільного мовного простору та демонстрації своєї соціальної ідентичності. «Мовлення військовослужбовців не є ізольованим явищем, а формується під впливом комплексу лінгвістичних і екстралінгвістичних чинників, серед яких – загальна мовна ситуація в державі, рівень освіти й виховання, отриманих у родині та навчальних закладах, мовне оточення, соціокультурні умови перебування, а також характер комунікативного реципієнта» [1, с. 101]. Під час війни сленг вийшов за межі військових частин – став частиною повсякденного мовлення цивільного населення. Така інтеграція пояснюється тим, що весь народ фактично живе у воєнних реаліях: новини, соцмережі, розмови – усе пронизане військовою тематикою.

Сьогодні український військовий сленг виконує три основні функції:

- Комунікативну – забезпечує швидке, неформальне, але точне спілкування між людьми в екстримальних умовах;
- Ідентифікаційну – допомагає визначити "свого", сформувати колективну приналежність до спільноти українців, які пройшли через спільний досвід спротиву;
- Психологічну – через гумор і іронію допомагає зняти напругу, впоратися зі страхом і болем.

Мова війни в Україні стала важливим інструментом творення нації. Через слова та вислови українці не лише описують події, а й осмислюють себе як народ, що бореться за свободу. Сленг створює ефект «свого середовища» – спільного культурного простору, де навіть коротке слово може містити глибокий підтекст.

Отже, можна зробити висновки, що формування українського військового сленгу в сучасному суспільстві є не лише мовним процесом, а й глибоко соціокультурним явищем, яке відображає трансформацію національної свідомості в умовах війни. Військовий сленг став своєрідним маркером

національної ідентичності, що поєднує мовні, емоційні та культурні чинники, формуючи спільний комунікативний простір українців.

Його розвиток зумовлений потребою народу осмислити нову реальність, переосмислити поняття «ворог», «перемога», «захист», і водночас зберегти власну гідність та людяність. Через військовий сленг українці виражають не лише своє ставлення до подій, а й внутрішню силу, іронію, сміливість – риси, що стали складовими сучасної української ідентичності.

Військовий сленг сьогодні виконує важливу соціолінгвістичну функцію: забезпечує комунікацію між представниками військового та цивільного середовищ, консолідує суспільство й відображає спільний досвід боротьби за свободу. Він також відіграє значну роль у формуванні мовної пам'яті нації, адже фіксує історію війни через слово, гумор, символ і метафору.

Таким чином, військовий сленг у сучасному українському суспільстві є потужним індикатором культурних і ціннісних змін, що відбуваються під час війни. Його дослідження має важливе значення, адже саме через мову проявляється стійкість, єдність і незламність українського народу.

Список використаних джерел

1. Андріянова О. Я. Мовленнєва культура військовослужбовців на сучасному етапі. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки. 2019. Вип. 3. С. 98–107.
2. Балабін В. В. Загальна характеристика, склад і функції сучасного українського військового сленгу. Мовні і концептуальні картини світу. 2001. Вип. 5. С. 11–15.
3. Ставицька Л. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови. Київ : Критика, 2005. 464 с.

Лілія Долінська,

Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка;
Науковий керівник – кандидат філологічних
наук, доцент Тетяна Скуратко

СПЕЦИФІКА ШКІЛЬНОГО ВИВЧЕННЯ СУЧАСНОЇ ПАТРІОТИЧНОЇ ЛІРИКИ

В час воєнного лихоліття вважаємо важливим загальнодержавним завданням української освіти виховування у школярів щирого патріотизму, дієвої любові до Батьківщини та усього свого, рідного; формування гуманістичного світогляду особистості, її духовно-ціннісних орієнтацій. Важливим засобом національно-патріотичного виховання сьогодні, на наше переконання, є патріотична лірика.

Вважаємо, що вивчення патріотичної лірики посідає чільне місце у